

A Magyar Köztársaság

Alkotmánybírósága részére

Budapest

Donáti u. 35-45.

1 0 1 5

I N D Í T V Á N Y

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX sz. törvényt módosító 2010. évi LXXXVI. sz. törvény fiatakorúakat érintő rendelkezései alkotmányellenességének megállapítására

I N D Í T V Á N Y O Z Ó K:

Lamperth Mónika

Lendvai Ildikó

Szücs Erika

Vadai Ágnes

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírottak Lamperth Mónika, Lendvai Ildikó, Szücs Erika, Vadai Ágnes) (*cím*) mint a Magyar Szocialista Párt országgyűlési képviselői kérjük a T. Alkotmánybíróságot, hogy az 1989. évi XXXII tv. 1.§ b) pontjában meghatározott jogkörében eljárva semmisítse meg a 2010. évi LXXXVI.sz. törvény 2. és 4. §-át.

Indítványunk anyagi jogi alapja az Alkotmány 7. és 67. §-a. A 7. § 1. bekezdése kimondja: „A Magyar Köztársaság jogrendszere elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, biztosítja továbbá a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját.”

Álláspontunk szerint a kifogásolt paragrafusok sértik elsősorban a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt ENSZ egyezményt, melyet Magyarországon az 1991.évi LXIV.sz. törvény hirdetett ki.

Az Alkotmány 67.§ (1) bekezdése szerint „A Magyar Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családja, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges.” Ennek nyomán az 1997.évi XXXI.sz. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 6.§ (2) bekezdésében úgy rendelkezik: „A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő neveléséhez, személyiségének kibontakozásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.”

Ugyanitt a (4) bekezdés szerint „A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások ellen védelemben részesüljön.”

A 11.§ (1) úgy rendelkezik: „A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével

foglalkozik.”

Indítványunk szerint a kifogásolt törvény azzal, hogy a fiatalkorúak szabálysértése esetén is lehetővé teszi elzárásukat, sérti fenti jogokat. A megfelelő védelem és gondoskodás helyett aránytalan büntetést alkalmazva veszélyezteti társadalmi beilleszkedésüket, kiszakíthatja őket az iskolai környezetből, egészséges fejlődésük helyett bűnözővé válásukat, további deviáns magatartásformák kialakulását és súlyosbodását segítheti elő. Éppen ezen megfontolásokból mondta ki a hivatkozott ENSZ egyezmény: **„a gyermek őrizetben tartása vagy letartóztatása, vagy vele szemben szabadságvesztés-büntetés kiszabása a törvény értelmében csak végső eszközként legyen alkalmazható a lehető legrövidebb időtartammal.”** (37.cikk/b). „Rendelkezések egész sorát, így különösen a gondozással, irányítással, és a felügyelettel, a tanácsadással, a próbára bocsátással, a családi elhelyezéssel, általános és szakmai oktatási programokkal és nem intézményes megoldásokkal kapcsolatos rendelkezéseket kell tenni annak érdekében, hogy a gyermekek számára jólétüknek megfelelő, valamint helyzetükhöz és az elkövetett bűncselekményhez mért elbánást lehessen biztosítani. (40.cikk/4.pont).

Az egyezmény 1. cikkelye leszögezi: „az Egyezmény vonatkozásában gyermek az a személy, aki tizenhét évét nem töltötte be”, vagyis az Egyezmény vonatkozik a fiatalkorú elkövetőkre is. Az 1997. évi XXXI. Sz. gyermekvédelmi törvény hatálya szintén kiterjed a fiatalkorúakra is.

I. A törvény kifogásolt rendelkezései

Álláspontunk szerint a szabálysértés elkövetése semmiképpen sem indokolhatja az egyezmény szerint csak „végső eszközként” alkalmazható őrizetben tartást illetve szabadságvesztést. Ezért kifogásunk tárgya a 2010. LXXXVI. Törvény alábbi rendelkezései:

1. A Szabálysértési törvény (továbbiakban: Sztv.) 15. §-át módosító törvény (továbbiakban Sztv.mód.tv.) 2. §-a, amely kivette a fiatalkorú személyeket abból az alanyi körből, akikkel szemben elzárás büntetés kiszabásának mindezedig nem volt helye.
2. Az Sztv. 17. § (2) bekezdését módosító Sztv.mód.tv. 4. §-a, amely kivette a fiatalkorú személyeket abból az alanyi körből, akikkel szemben a pénzbírság elzárásra átváltoztatásának mindezedig nem volt helye.

Álláspontunk szerint az egyszülős családban nevelkedő 14 és 16 év közötti gyermek jogait sérti a 2. és 4. § két további rendelkezése:

1. Az Sztv. 15.§-át módosító Sztv.mód.tv. 2. §-a, amely az elzárással nem sújtható elkövetők alanyi körében a gyermekét egyedül nevelő szülő gyermekének életkorát 16 évről 14 évre csökkentette.
2. Az Sztv. 17.§ (2) bekezdését módosító Sztv.mód.tv. 4. §-a, amely a pénzbírságot elzárásra átváltoztatás lehetőségéből kizárt alanyi körben a gyermekét egyedül nevelő szülő gyermekének életkorát 16 évről 14 évre csökkentette.

Ezek a rendelkezések sértik az Alkotmány jelzett paragrafusait és tételes ellentmondásban állnak a hivatkozott ENSZ Egyezmény több, eddig nem idézett pontjával is.

Az 1./ és 2./ pontokban írt rendelkezések – álláspontunk szerint – közvetlenül az Egyezmény 37. cikk b) pontjába ütköznek, közvetetten pedig nem felelnek meg a jogalkotóval szemben a 3. cikkbe és a 4. cikkbe fogalmazott nemzetközi szerződéses követelményeknek.

A 3./ és 4./ pontokban írt rendelkezések – álláspontunk szerint – közvetlenül az Egyezmény 19. cikkébe ütköznek, közvetetten pedig nem felelnek a jogalkotóval szemben a 3. és a 4. cikkbe, valamint a 18., 19. és a 27. cikkbe foglalt nemzetközi szerződéses követelményeknek.

II. A hivatkozott Egyezmény-cikkek:

Kivonat a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről rendelkező 1991. évi LXIV. törvényből

3. cikk

1. A szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és **a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenkifelett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.**

4. cikk

Az Egyezményben részes államok meghoznak minden olyan törvényhozási, közigazgatási vagy egyéb intézkedést, amelyek az Egyezményben elismert jogok érvényesüléséhez szükségesek. Amennyiben gazdasági, szociális és kulturális jogokról van szó, ezeket az intézkedéseket a rendelkezésükre álló erőforrások határai között és szükség esetén, a nemzetközi együttműködés keretében hozzák meg.

18. cikk

2. **Az Egyezményben említett jogok biztosítása és előmozdítása érdekében a részes államok megfelelő segítséget nyújtanak a szülőknek és a gyermek törvényes képviselőinek a gyermek nevelésével kapcsolatban reájuk háruló felelősség gyakorlásához,** és gondoskodnak gyermekjóléti intézmények, létesítmények és szolgálatok létrehozásáról.

19. cikk

1. **Az Egyezményben részes államok megtesznek minden arra alkalmas, törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás - ideértve a nemi erőszakot is - bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll.**

27. cikk

1. Az Egyezményben részes államok elismerik minden gyermeknek jogát olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi kellő testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését.

2. Elsősorban a szülők, vagy a gyermekért felelős más személyek alapvető feladata, hogy lehetőségeik és anyagi eszközeik határai között biztosítsák a gyermek fejlődéséhez szükséges életkörülményeket.

3. Az Egyezményben részes államok, az adott ország körülményeit és a rendelkezésre álló eszközöket figyelembe véve, megfelelő intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy a szülőt, illetőleg a gyermek más gondviselőit segítsék e jog érvényesítésében,

37. cikk

Az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy

a) gyermeket ne lehessen sem kínzásnak, sem kegyetlen, embertelen, megalázó büntetésnek vagy bánásmódnak alávetni. Tízennyolc éven aluli személyek által elkövetett bűncselekményekért sem halálbüntetést, sem szabadlábra helyezés lehetőségét kizáró életfogytiglan tartó szabadságvesztést ne legyen szabad alkalmazni;

b) gyermeket törvénytelenül vagy önkényesen ne fosszanak meg szabadságától. **A gyermek őrizetben tartása vagy letartóztatása, vagy vele szemben szabadságvesztés-büntetés kiszabása a törvény értelmében csak végső eszközként legyen alkalmazható a lehető legrövidebb időtartammal;**

c) a szabadságától megfosztott gyermekkel emberségesen és az emberi méltóságnak kijáró tisztelettel, életkorának megfelelő szükségleteinek figyelembevételével bánjanak. Különösképpen el kell különíteni a szabadságától megfosztott gyermeket a felnőttektől, kivéve, ha a gyermek mindenek felett álló érdekében ennek ellenkezője tűnik ajánlatosabbnak; a gyermeknek, rendkívüli körülményektől eltekintve, joga van levelezés és látogatások útján kapcsolatban maradni családjával;

d) a szabadságától megfosztott gyermeknek joga legyen igen rövid idő alatt jogsegély vagy bármely más alkalmas segítséget igénybe venni, valamint joga legyen arra is, hogy szabadságelvonásának törvényességével kapcsolatban bírósághoz vagy más illetékes, független és pártatlan hatósághoz forduljon, és hogy az ügyben sürgősen döntsenek.

III. Közvetlen ütközések az Egyezménnyel:

1. Az Sztv. 15. §-át módosító Sztv.mód.tv. 2. §-a - amely kivette a fiatalkorú személyeket abból az alanyi körből, akikkel szemben elzárás büntetés kiszabásának korábban nem volt helye – azért ütközik az Egyezmény 37. cikk b) pontjával, **mert nem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a gyermekkel (fiatalkorú elkövetővel) szemben a szabadságvesztéssel járó elzárás büntetés kiszabása csak végső eszközként legyen alkalmazható.** E jogalkotói mulasztás következtében az eljáró bíróságnak nem törvényi kötelezettsége az alkalmazható büntetési nemek közül az elzárás végső eszközként való alkalmazása a fiatalkorúak eseteiben. A törvény – álláspontunk szerint – akkor tett volna eleget az Egyezmény által a Magyar Állammal szemben előírt törvényi szabályozási kötelezettségnek, ha a szabálysértési törvény az általánostól eltérően külön szabályokat tartalmaz a fiatalkorúakkal szemben alkalmazandó elzárás kiszabására vonatkozóan. Ennek minimális szintje a „végső eszközként” alkalmazás

követelményének bünteteskiszabási szempontként a fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezésekbe foglalása; szükséges lenne ezen túlmenően is jogszabályi előírásban (nem feltétlenül az Sztv.-ben, de például végrehajtási rendeletben) a „végső eszköz” szabálysértési eljárásban értelmezéséhez a jogalkalmazás számára szempontokat biztosítani. **A Magyar Állam tehát azzal sérti meg az Egyezmény 37. cikkét, hogy az Sztv.-ben nem gondoskodik a fiatalkorúak szabadságvesztés jellegű elzárás büntetésének csak végső eszközként alkalmazásáról.**

Az Sztv. 15. §-át módosító Sztv.mód.tv. 2. §-a azért is sérti az Egyezmény 37. cikk b) pontját, mert nem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a gyermekkel (fiatalkorú elkövetővel) szemben a szabadságvesztéssel járó elzárás büntetés kiszabása - végső eszközként is - a lehető legrövidebb időtartammal legyen alkalmazható. A Szabs.tv.mód. által a fiatalkorúakra bevezetett 30 napos maximum elzárási időtartam önmagában nem tesz eleget ennek a követelménynek, ugyanis az Egyezmény tartalmilag nem csak azt írta elő, hogy a jogalkotónak külön szabályozni kell a fiatalkorúak szabadságvesztés jellegű büntetéseinek maximumát, hanem azt is, hogy a büntetés kiszabása során „a lehető legrövidebb időtartamú” ilyen büntetést kelljen kiszabni. Márpedig a büntetési maximum meghatározása nyilvánvalóan nem tesz eleget a „lehető legkisebb mértékű” elzárás büntetés kiszabását biztosító jogalkotói kötelezettségnek, hiszen semmi nem kötelezi a bíróságot arra, hogy az Egyezménynek megfelelően a fiatalkorúak elzárási ügyeiben a végső eszközként alkalmazandó elzárási időtartamát a törvényi maximumnál rövidebb – az adott ügyben a lehető legrövidebb! - időtartamon belül állapítsa meg. **A Magyar Állam tehát azzal sérti meg az Egyezmény 37. cikkét, hogy az Sztv.-ben nem gondoskodik a fiatalkorúak szabadságvesztés jellegű elzárás büntetésének csak végső eszközként alkalmazása esetében annak lehető legrövidebb időtartamú kiszabásáról.**

2. Az Sztv. 17. § (2) bekezdését módosító Sztv.mód.tv. 4. §-a kivette a fiatalkorú személyeket abból az alanyi körből, akikkel szemben a pénzbírság elzárásra átváltoztatásának mindezülig nem volt helye. Ez a módosítás logikus következménye az elzárás lehetővé tételének fiatalkorúak ügyeiben, így mindazok a fenti közvetlen ütközések -, és mindazon közvetett ütközések, amelyek az elzárás fiatalkorúakra történő bevezetésével kapcsolatosan megfogalmazást nyertek – ugyanolyan erővel és jelleggel helyt állóak a pénzbírság elzárásra átváltoztatásával kapcsolatosan is. Hiszen a pénzbírság átváltoztatásával keletkezett elzárás is szabadságvesztés jellegű büntetés, ezért kiszabására, alkalmazására ugyanazon törvénybe foglalt nemzetközi szerződési követelmények irányadóak, mint magára az elzárásra. Tehát csak végső eszközként, s a lehető legrövidebb időtartamban lehetne alkalmazni. Ennek törvényi szabályozása kimaradt a Szabs.mód.tv.-ből.

3. A Szabs.mód.tv. 2.§-a és 4.§-a lecsökkentette 14 éves korra azt az életkori határt, amelynél fiatalabb gyermekét egyedül nevelő szülőre vonatkozóan a módosítás előtt nem lehetett elzárás büntetést megállapítani, illetve a meg nem fizetett pénzbírságot nem lehetett elzárásra átváltoztatni. A 14-16 év közötti gyermeket egyedül nevelő szülőt tehát a törvénymódosítás következtében már lehetséges elzárással büntetni illetve meg nem fizetett pénzbírságát elzárásra átváltoztatni. Álláspontunk szerint a szabadságvesztéssel sújtható, gyermekét egyedül nevelő szülő hiányával okozott eltartási, gondozási, felügyeleti és nevelési

hátrányoknak az egyre fiatalabb korosztályokra kiterjesztése közvetlen módon is sérti az Egyezmény rendelkezéseit:

Az Egyezmény 19. cikkében a Magyar Állam arra vállalt kötelezettséget, hogy megtesz minden olyan alkalmas törvényhozási intézkedést, amely a gyermeknek a védelmét célozza *„az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás bármely formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll.”* **A gyermek elhanyagolással szembeni védelmét kifejezetten és közvetlenül rontja**, a többi veszéllyel szembeni védelem megvalósulásának esélyét pedig nagy mértékben gyengíti a **Szabs.mód.tv. azon két rendelkezése, amellyel a gyermeket egyedül nevelő szülő elzárással sújtásának a lehetőségét**, továbbá a pénzbírság elzárássá átváltoztatásának lehetőségét **kiterjesztette** a 14-16 év közötti gyermekek szüleire is. Sokkal több és kisebb életkorú gyermek marad szülői felügyelet, gondoskodás, védelem nélkül a szabálysértési törvény módosítása következtében. Ez a rendelkezés – álláspontunk szerint – kifejezetten és közvetlenül ütközik az Egyezmény 19. cikkében vállalt állami kötelezettséggel.

IV. Közvetett ütközések az Egyezménnyel:

1. Az Egyezmény 4. cikke követelményének nem tesz eleget a Szabs.mód.tv. azzal, hogy részben nem alkotta meg, részben pedig a módosítással lerontotta azt a törvényhozási intézkedést (jogalkotást), amely az Egyezmény 37. cikk b) pontjába foglalt gyermeki jog érvényesüléséhez szükséges.

2. Az Egyezmény 3. cikkének követelményébe ütközik a Szabs.mód.tv. azzal, hogy az Országgyűlés, mint törvényhozó szerv az Egyezmény szempontjából gyermeknek minősülő fiatakorúak szabálysértési büntetéseire vonatkozó döntésében **nem a gyermek mindenk felett álló érdekét vették figyelembe** elsősorban, hanem sokkal inkább büntetőpolitikai, közhangulati, közérzeti, közvéleményi, rendészeti érdekeket. Bizonyosan állítható, hogy a szabálysértést elkövető fiatakorú gyermeknek egyáltalán nem érdeke a szabadságvesztés büntetéssel (rendőrségi fogdával, büntetés-végrehajtási intézettel) történő minél korábbi találkozás, a szabadságvesztés büntetés közvetlen megtapasztalása, a kriminalizálódás korai kezdete. A „törvényhozó szervnek” (a jogalkotó Országgyűlésnek) is kötelezettsége az Egyezmény 3. cikke követelményének érvényesítése a saját tevékenységében. Álláspontunk szerint azzal, hogy a Szabs.tv.mód. a szabálysértést elkövető gyermekek érdekeit egyértelműen sértő, kifejezetten negatív nevelő hatású büntetési nemet (az elzárást) intézményesítette, az Országgyűlés elmulasztotta az Egyezmény 3. cikkének megfelelő mérlegelést, szempontvizsgálatot azon célból, hogy *„...minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenk felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.”*

3. Az Egyezmény fentiekben részletezett 3. cikkén és 4. cikkén túl a 18. cikkbe és a 27. cikkbe is ütközik a Szabs.mód.tv. 2. §-a és 4.§-a, amely az elzárással nem sújtható elkövetők alanyi körében a gyermeket egyedül nevelő szülő gyermekének életkorát 16 évről 14 évre csökkentette; illetve a pénzbírságot elzárásra átváltoztatás lehetőségéből kizárt alanyi

körben ugyanezt tette.

A 18. cikk a szülők elsődleges felelősségéről szól a gyermek neveléséért, gondozásáért, fejlődésének biztosításáért; valamint arról, hogy e gyermeki jog biztosítása és a szülői kötelezettség gyakorlásának előmozdítása érdekében az Állam segítség nyújtására kötelezi magát. A gyermeket egyedül nevelő szülő elzárással sújtásának és pénzbírság elzárásá átváltoztatásának lehetővé tétele a 14-16 év közötti gyermekek szülei körében ellentmond ennek a nemzetközi szerződésben vállalt állami kötelezettségnek.

A 27. cikk írja le *„minden gyermeknek jogát olyan életszínvonalhoz, amely lehetővé teszi a testi, szellemi, lelki, erkölcsi és társadalmi fejlődését. Elsősorban a szülők, vagy a gyermekért felelős más személyek alapvető feladata, hogy lehetőségeik és anyagi eszközeik határai között biztosítsák a gyermek fejlődéséhez szükséges életkörülményeket. Az Egyezményben részes államok, az adott ország körülményeit és a rendelkezésre álló eszközöket figyelembe véve, megfelelő intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy a szülőt, illetőleg a gyermek más gondviselőit segítsék e jog érvényesítésében.”* Álláspontunk szerint sérti e gyermeki jog érvényesülését az olyan törvénymódosítás, amely egy egész generációs metszet életszínvonalát sújtja azáltal, hogy lehetővé teszi elzárás, szabadságvesztés kiszabását a 14-16 év közötti gyermeket egyedül nevelő szülő ellen indult szabálysértési eljárásokban.

V. Egyéb nemzetközi jogi kötelezettségek

A kifogásolt jogszabályok egyéb nemzetközi jogi kötelezettségeket is sértenek:

Az ENSZ Közgyűlés különleges ülészakán (2000-ben) elfogadott, „Az ENSZ minimum-követelmény szabályai a fiatalkorúak igazságszolgáltatási rendszeréről” című, ú.n. Pekingi nyilatkozat és cselekvési program (A/RES/S-23/3) dokumentumban (Pekingi Szabályok) „Irányelvek a bírói döntéshez és intézkedéshez” címszó alatt szereplő, 17. szabálya részletesen kifejti:

„(b) A fiatalkorú személyes szabadságát csak gondos mérlegelés alapján lehet korlátozni, és ennek a lehetséges minimumra kell szorítkoznia;

(c) a szabadságvesztés büntetést nem szabad kiszabni, hacsak a fiatalkorút nem súlyos személy elleni erőszakos bűncselekményért ítélik el, vagy pedig ismétlődően más súlyos bűncselekményeket követ el, és hacsak nincs más, megfelelő szankció;

(d) a fiatalkorú jólléte legyen az irányító tényező esete megítélésében...”

E szabályozásnak a támadott Szabs.mód.tv. szempontjából az a jelentősége, hogy nemzetközi jogi dokumentum értelmezi, fejt ki, bontja tovább az Egyezmény fiatalkorúak szabadságvesztésére vonatkozó alkalmazási korlátjait. A nemzetközi jogi dokumentum szerint a súlyos személy elleni erőszakos bűncselekmények kivételével, valamint az ismétlődően elkövetett más súlyos bűncselekmények kivételével - de mindkét esetben is csak akkor, ha nincsen más megfelelő szankció - szabadságvesztés büntetést nem szabad kiszabni. A magyar szabálysértési törvény Szabs.mód.tv. által módosított szövegében ezek a követelmények, feltételek, korlátozások egyáltalán nem jelennek meg, hiszen kis értékű tulajdoni elleni szabálysértésekről és más hasonló, nem súlyos jogellenességekről – még csak nem is bűncselekményekről, hanem szabálysértésekről, s azok között is kisebb súlyúakról – van szó.

Az ENSZ Közgyűlésnek a szabadságuktól megfosztott fiatalkorúak védelméről szóló ENSZ

szabályok elfogadásáról szóló határozata (45/113. határozat, 1990. december 14., és melléklet) kijelenti, hogy „a szabadságuktól megfosztott fiatalok fokozott mértékben vannak kitéve a bántalmazásnak, az elnyomásnak és jogaik megsértésének”, és megerősíti azt, hogy „a fiatalok intézményi elhelyezése csak végső eszközként és a lehető legrövidebb időtartamra rendelhető el”. A 2. szabály kimondja: „A fiatalok szabadságelvonása csak végső eszközként és a lehető legrövidebb időtartamra rendelhető el, és csak kivételes esetekben alkalmazható.”

Ez a dokumentum a fiatalok szabadságelvonásának „végső eszközként” és a „lehető legrövidebb időtartamban” alkalmazhatósága mellett további normatív feltételként állítja a nemzeti jogalkotások elé a „kivételes esetekben” követelményét. **A Szabs.mód.tv. támadott rendelkezése - ezzel ellentétesen - nem tartalmazza a „kivételes alkalmazhatóságot”,** hanem a többi büntetési nemmel azonos feltételek mellett kiszabható büntetésként írja le a fiatalok gyermek elzárással büntetőségét.

VI. Az Alkotmánybíróság korábbi állásfoglalásai:

A támadott rendelkezések ellentmondanak korábbi Alkotmánybírósági határozatoknak is:

Az Alkotmánybíróság 71/2002. (XII. 17.) AB határozatában kimondta, hogy a szabálysértési törvény – többek között – azzal tesz eleget a Alkotmánynak a család intézményét, illetve a gyermekek jogait, valamint az ifjúság egészséges fejlődését védő szakaszaiban foglaltaknak (Alkotmány 15. §, 16. §, 66. § és 67. §), hogy az Sztv. akkori 15. §-ában szerepelt: „*Nincs helye elzárásnak, ha az eljárás alá vont személy fiatalok.*” Indítványunk a jelen esetben éppen azt kifogásolja, hogy a szabálysértési törvény ma már nem tartalmazza ezt a korábbi korlátozást, s fiatalokra is kiszabható büntetés lett az elzárás.

Kivonat az Alkotmánybíróság 71/2002. (XII. 17.) AB határozatából:

„1. Az Alkotmány 55. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra, senkit sem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és a törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. A személyes szabadság alapjoga korlátozására adott felhatalmazást az Alkotmánybíróság soha sem önmagában, hanem az Alkotmány 8. §-ában foglalt szabályokkal együtt és egymásra vonatkoztatva vizsgálja, következetes gyakorlata szerint „az Alkotmány [...] csak úgy teszi lehetővé a személyes szabadság elvonása okainak és az azzal kapcsolatos eljárásnak a szabályozását, hogy ez a szabályozás nem korlátozza szükségtelenül vagy aránytalanul a személyes szabadsághoz való jogot.” (Hivatkozás az 5/1999. (III.31.) AB határozatra)

„2. Amennyire az a szabálysértésekre vonatkozó joganyag keretei között lehetséges, az Sztv. tekintettel van az Alkotmánynak a család intézményét, illetve a gyermekek jogait, valamint az ifjúság egészséges fejlődését védő szakaszaira...

Az Sztv. 15. §-a értelmében nincs helye elzárásnak, ha az eljárás alá vont személy a) fiatalok.....c))tizenhat éves korát be nem töltő gyermekét egyedül nevelő szülő.”

Az Alkotmánybíróság tehát korábbi határozatában fontos garanciális elemnek tekintette a most megváltoztatott jogszabályi korlátokat.

Mindezek alapján kérjük a T. Alkotmánybíróságot, hogy a 2010. évi LXXXVI. Tv megtámadott szakaszait visszamenőlegesen és soron kívül szíveskedjék megsemmisíteni.

Kérjük a T. Alkotmánybíróságot, hogy – tekintettel arra, hogy a rendőri és bírói gyakorlat a kifogásolt jogszabályt máris alkalmazta – szíveskedjenek sürgősséggel elbírálni beadványunkat.

Budapest, 2010. október 11.

Dr. Lamperth Mónika
Lendvai Ildikó
Szücs Erika
Dr. Vadai Ágnes

Az indítvány státusa:

Elküldve: 2010. október 11-én

Ab-iktatás száma:

Az Ab döntése: